

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiquitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Capvt IV. Monasterij locus & regio ex fundatione monstrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

exordia: & Sturmin non contentus erudiisse in Frideflariensis cœnobij contubernio, ipsos voluit monasticæ & lustrare & degustare fontes. Id quod tamen historia vitæ vulgata, anno constituti monasterij quarto accidisse tradit; id est, quadragesimo octauo sæculi septimi à Christo nascente. Suspicio me quoque sollicitat, epistolam illam, quam Cardinalis Baronius ad annum D C C X I X. ex manuscriptis adtexit ceu à S. Bonifacio ad monachos, quos in Angliâ reliquerat, datam; potius esse missam ad congregationem Frideflariensem ab ipso nuper institutam: quandoquidem præter Wigbertum, & ibi Sturmionis & Meginonis mentio fit. * Meginonem verò socium B. Wigberti, agnoscunt vitæ monumenta: sicut in clericis S. Bonifacij numerantur, qui incundum cum Adelberto hæretico de religione certamen in Germaniâ, dissuadebant, Lullus, Meginozus, Sturmio.

Epist. 17. inter editas.

Frideflariensis cœtus viri illustres. Meginozus, & Meginozus idē. * Megino Vita lib. c. 5.

CAPVT IV.

Monasterij locus & regio ex fundatione monstrata.

ATQVE hæ sunt antegressæ monasterij Fuldensis incunabula rerum occasiones. Consummando negotio auctores extitère Carolomannus princeps, idem Pipini frater, Martelli filius, & magni Caroli patruus; nec non Zacharias Pontifex origine Græcus, vir, vt Anastasius ait, *mitissimus atque suavis, omniq. bonitate ornatus*. Carolomannum Bonifacius non Christianæ modò vitæ præceptis imbuerat, sed philosophari iam tum quoque docuerat; vnde ad omnia inchoatę religionis opera non promptum magis quàm sibi obnoxium expertus, monasticæ rei patronum excellentem habuit. Hinc media inter arma, bellorumq.ue motus, plus scilicet in seruorum Dei precibus, quàm militum suorum dextris, ponebat ille præsidij. Iam verò Carolomanno, per Thuringos & Orientales Francos, ob motus Saxonicos, non infrequens iter erat, vt ex facili, roganti Bonifacio locū & sedes apud Fuldam concederet. Fecit itaque, vt in Grabfeldensi pago fundum & possessiones, cum agrorum mensurâ, certisq. terminis liberaliter attribueret, eâ propè dona-

In Pontif. actis. Carolomannus à S. Bonifacio institutus.

Othlonus, & Sur. lib. I. vitæ Bonifacij c. 36. Religione quàm armis fortior.

Fuldensem fundum consecrat.

donationis sententiâ, quam in harum tabularum sanctione, Pipinus frater, interuallo repetiit; publiceque iam passim legitur. Et quia immorari his, propositi non est nostri; promam ex Othlono Fuldensi presbytero & monacho, qui primus post S. Willibaldum, rogantibus huius loci cœnobitis, accuratiùs vitam S. Bonifacij exposuit, illud caput, quo, libro secundo, Fuldensis monasterij originem attingit:

Princeps Carolomannus postquam omnia Christiane religionis iura, iuxta S. Bonifacij consilium correxit; illius etiam vota, in monasterio Fuldensi nouiter constructo, impleuit. Nam, cum Abbas Sturm, illum locum, ubi nunc situm est idem monasterium, cum fratribus quibusdam incolere cœpisset; eiusdemque loci qualitatem S. Bonifacio denuntians, satis laudauisset: tunc ille ad Carolomannum pergens, suppliciter obsecrauit eum, dicens: Perpetuâ remuneratione tuâ omnipotentem Deum exoro, si mihi succurrere dignaris, ut in Orientali regno tuo monasterium construere, monasticamque vitam instituire possim. Habemus enim in solitudine quæ Bochohia nuncupatur, iuxta flumen qui dicitur Fulda, locum satis aptum famulantibus Deo repletum, qui ad vestram pertinet ditionem. Quem scilicet locum à pietate vestrâ nobis concedi petimus; quatenus in hoc Christo seruire queamus. Quo audito Carolomannus, nutu Dei, gauisus est; & conuocans omnes palatii sui milites, petitionem Episcopi eis intimaui; atque coram eis locum postulatum tradidit Episcopo, dicens: Locum igitur quem petis, & quem iuxta ripam fluminis Fulde situm asseris, totum, quidquid in hoc sub meâ potestate consistit, ab hodiernâ die in ius Domini trado; ita ut ab illo loco undique, ab Oriente scilicet & Occidente, à Septentrione & Meridie, marca per tria millia passuum tendatur. Hac itaque traditione factâ, misit etiam nuntios, qui omnes nobiles in regione Grabfeldt habitantes congregarent, eosque suppliciter rogerent, ut omnes qui infra marcam supra nominatam aliquid proprietatis haberent, facerent, quæ & Princeps fecisset; tradens videlicet in obsequium Domini, monasterijque à S. Bonifacio construendi. Cumque à nuntiis præsignati omnes fuissent congregati, Principisque petitionem cognouissent, mox cum omni deuotione quidquid proprietatis ibidem habuerunt, Deo, sanctoque Bonifacio, nec non Abbati venerando Sturm, possidendum tradiderunt. Ut autem hæc traditio in perpetuum corroborata permaneret, Carolomannus, cuius instinctu hæc

Fuldensis monasterij fundatio.

Carolomanni assensus.

Marca quadrupartita.

Grabfeldie nobiles suo quoque Deo consecrant. Meminit Gregorius III. in epistola suâ optimatû Grabfeldie, quæ late patuit.

Broweri
Antiquitate
Fuldenses.
STV
9

hæc omnia agebantur, iussit chartam suæ traditionis scribi, quam ipse sigillo proprio firmare studuit.

Illustrandæ verò huic donationi, plurimum faciet, vt opinor, scheda insigni vetustate collucens, quæ in huius ecclesiæ monumentis extat. In hac, etsi ex lege limitum, decumanus & cardo ad iugerationis modum expressi non sint, accurata tamen finium rectora, pro situ loci describitur per riparum cursus, cauas, montium iuga & riuos finales, more veterum.

Sext. Iul.
Frontin. de
Coloniis
lib. 1.

Chartula S. BONIFACII de finibus & terminis
FULDENSIS monasterij.

BONIFACIUS legatus Germanicus S. Romanae Ecclesiæ viris
religiosis, ac Dominum timentibus in regno Francorum consti-
tutus. Non incognitum esse reor pluribus, qualiter Carolus mannus, vir
illustis, qui in regno Francorum simul cum germano suo Pipino do-
minatur, locum in Buchoniâ siluâ, aptum ad monasterium constru-
endum, nobis concessit; & perpetualiter seruis Domini condonauit. Ideo
placuit nobis, vt eundem locum, qualiter certis terminis consistit, ad-
notemus; & idoneis testibus, qui in prædicti Principis traditione &
vestitione ipsius loci affuerunt, subter firmemus. Est ergo terminus
ecclesiæ & monasterij S. Saluatoris, quod situm est in littore fluminis
Fuldæ; primùm in Orientali plagâ, fons riuui, qui vocatur Crumben-
bach: & sic vadit per illum riuum, vsquequò intrat in Australem
Hunam. Inde transit in collem Leohungorv, qui à quibusdam dicitur
Cuffiso; & sic vadit vsque ad introitum Vthinabache, in alteram
Hunam. Inde transit in caput riuui, qui vocatur Rodenbach; inde in ca-
put VVolfesbache; & sic in riuum eius, vsque quò intrat in Biber-
aha; & per littus illius deorsum, vsque in ostia Larbrunnen: inde va-
dit ad locum, vbi alter Crumbenbach intret in Treisbach: & sic sur-
sum per riuum Crumbenbache, vsque in caput eius. Inde transit in
summitatem Rosberge, & sic per siccum torrentem, iterùm vadit in
Hunam: & deorsum per littus eius vsque in ostia Marbaches: inde
sursum per riuum illum, vsque in caput eius: inde in caput Berof-
bach; inde vadit ad locum, vbi flumen Lutere intrat Fuldam, & sic
sursum per littus Lutere, vsque in ostia Bymbaches; & per riuum
eius sursum, vsque in caput eius. Inde trans viam, quæ dicitur
Anthan-

Marca Ful-
denfis qua
dripartita fi-
nes & limi-
tatio, S. Bo-
nifacij iussu
scripta.

Crumben-
bach riuui fi-
nus.

Huna Au-
stralis riuus.
Leohungorv
collis, qui &
Cuffiso.

Vthinabache.

Rodenbach.

VVolfesbach.

Biberaha.

Larbrunnen.

Treisbach.

Rosberge.

Marbache.

Berosbach.

Lutere.

Bymbache.

Anthannia, vsq. in viam que vocatur Ortesouuehe, inde vadit in volutabrum, quod est in monte, qui dicitur Himelesberge. Inde transit in caput riuu, qui vocatur Scalkesbach, & sic per littus eius, vsquequo intrat in Fliedena. Inde deorsum, vsque ad ostia Scamunfulde; & ab ostio eius sursum, vsquequo ipsum flumen diuiditur in freta: inde transit inter media freta, que nasci videntur de flumine Fuldâ; & sic vadit in caput riuu, qui dicitur Sudtomilbach: inde pergit ad caput supradicti fontis Crumbenbaches. Sic enim iste locus traditus est à Pipino cum his terminis circumscriptis, Domino & Saluatori nostro; & à predicto principe Carlomanno; vt sit cōmendatus idem locus, & vt ille Saluatori nostro vsque in finem sæculi, ad congregandos & nutriendos seruos eius, absq. vllâ impeditioe vel vsurpatione aliorum.

Anthannia.
Ortesouuehe.
Himelberge.
Scalkesbach.
Fliedena.
Scamunfulda, postea
Scanfulda,
& Schonfuld.
Sudtomilbach.

Traditio loci
quo sine facta.

Signum Bonifacij Archiepiscopi, qui hanc chartam pro notitiâ omnium conscribi iussit.

Signum {
Burchardi Episcopi. ✠
Sturmi Abbatis. ✠
Megenhelmi Presbyteri. ✠
Folcheranni Presbyteri. ✠
Megingozi Presbyteri. ✠
*Trountis Præfecti. ✠
Luitfridi Præfecti. ✠
*Rumolfi Præfecti. ✠

*Troantis

*Runcolfi
Runzolfi

Anno Dominice Incarnationis DCCXLVII. Principatus vero nobilium virorum Karlmanni & Pipini fratris eius anno VI. mense Martio XXII. die scripta est hæc Notionis charta in Fuldensi monasterio, primùm à Megenhelmo Presbytero, iussione & permissione diuinâ.

Vbi obiter consuetudo notanda crucis imaginem vsurpandi in Actorum subscriptione; quæ crux nomina subscribentium, vel sequi vel præire solet interdum. Nec ritus is Gretserum nostrum, in opere illo præclaro de sanctâ Cruce, fefellit, qui eum apud Anglos & Francos citeriores etiam obtinuisse

Crux subscribentium actis.
Tom. 1. lib. 2.
c. 16. & 19.
& in epistol.
S. Bonifacij
70. 92. 93.
&c.

C

lucu-

Broueri
antiquitate
Fuldenses.
STV
9

luculentè docet. Nam Synodo Theodonis-villæ à Carolo Magno celebratâ, *proceres subscripsisse feruntur, singuli singulas facientes cruces.* Et Ingulphus Anglicanarum rerum scriptor exempla promit ab vetustate, quæ liquet Reges & Episcopos subscriptores, acta priua, publica, signo sanctæ crucis expresso, corroborasse.

*Zacharia Pö-
rificio priui-
legia S. Boni-
facij rogatu
Fulden. mo-
nasterio con-
cessa.*

*Monasteriū
Fulden Sedi
Apostolica s-
ne medio
subiectum.*

*Episcopus in
eo non facit
Abbate inui-
to.*

*Fundatores
Fuld. mona-
sterij.
MM. SS. do-
nationum
tabulæ.
Caroloman-
nus factus
monachus.*

Operis est quoque suscepti, memorare ex priuilegiorum Fulden-
sis monasterij breuiario, quo studio & alacritate Zacharia Pontifex principum fundatorum religionem sit comple-
xus. Nam eodem pænè verborum tenore, authenticas huc mi-
sit, quo postea Stephanus, cuius diploma vulgamus. Etenim Bonifacius donatione à Carolomanno factâ, ilicò ad Zachariam scripserat hoc argumento: Se in vastâ solitudine locum, quem à præterfluenti riuo nominet, legisse; monasterium Saluatori Christo, D. Mariæ, & Apostolis Petro & Paulo ex S. Benedicti disciplinâ collocasse; condendo corpori sepulturam ibi præparasse. hunc ipsius patrociniis ac tutelæ cum primis commendatum cupere; rogare etiam, vt quisquis beneficium posuisset, huic in alterâ vitâ præmium; qui maleficium, ei vltionis diuinæ piaculum obuenire, vellet, iuberet. Iungitur super hoc datum à Zachariâ priuilegium eiusmodi, quo vni Pontifici Summo iuris dicundi potestas addicitur, ceteris omnibus abrogatur. Episcopis etiam & præstantibus aliis sacerdotibus, sacrificandi auctoritas negatur, nisi ad Missarum celebranda solennia ab ipso prius Abbate inuitentur. Deripere quoque de facultatibus ecclesiæ nemini impunè esse voluit, propositâ anathematis pænâ, si quis contrâ niteretur. Quam quidem Zachariæ concessionem, vt i dixeram, Stephanus quoque Papa ratam fecit. Habemus itaque & veterem loci regionem, & primos Fulden-
sis monasterij conditores, quorum munificentiam gratiamque successores liberi ac nepotes mox æquarunt; vel quoque superarunt. Nam simul Carolomannus positus gubernaculis ex rerum domino factus est monachus, anno videlicet Christi septingentesimo quadragesimo septimo, Pipinus fraternæ solitudinis non expers, & eiusdem capax religionis, eâdem beneficentiâ, Fuldense monasterium suscepit. Quo in studio Carolum filium reliquit imitatore: quo sci-
licet

licet regnante, ex mediocri fortunæ statu, eam in amplitudinem res Fuldenfis excreuit, vt structurâ nouâ basilicæ & officinarum, ac magnitudine vectigalium cetera, quàm latè Germania patet, hoc longè multùm monasteria superaret.

Carolus Magnus in Fuld. monast. munificus.

Est verò causa non vna, cur Carolomanni principis religiosissimi beatos cineres honorificâ recordatione, cum Volaterrano prosequi, sit animus; qui monte Cassino recens ab suâ ætate, ossa S. Benedicti, à Cardinale Arragoniensi, multis videntibus resecta, narrans, tres ait illic extitisse arcas; in quarum primâ & alterâ S. Benedictus & soror Scholastica; in tertiâ, scilicet ad pedes amborum, Carolomannus quieuerit, Martelli F. Caroli Magni patruus, qui monachus tantâ in S. Benedicti disciplinam fuerit obseruantia, vt^a Abbatis iussu, b greges eius loci pasceret^c. Quapropter iure quoque connumeratus sit inter Beatos.

Anthropolog. lib. 10 in Benedicto.

B. Carolomanni sepultura & inuentio.

^a Petronacis. ^b Immo sedulus minister coco vapulâs adesset, vt Reginonis Chron. ad an. 746.

^c Claudicantiem ouem humeris sublarâ stabulo redderet, ex Cassin. Annal. Plat. lib. 2. c. 26. Naucler. generat. 25.

Monasterij Fuldenfis modica initia.

Sur. 28. Septemb. c. 20. S. Willibaldus in vitâ S. Bonifacij Tom. 4 lectio. anuq.

CAPVT V.

Incrementa Monasterij.

FALLVNTVR, qui repentinum huic loco dant profectum, eaque fastigia Carolomanno Pipinoque regibus monasterio nascenti imponunt, quæ præter regalis munificentie commendationem, speciem operis habent consummati. At longè verò secus ea res cecidit: nam siue locorum sterilitate, siue hominum quos adunabat, multitudine obrutus Bonifacius, ita monasterium inter initia, sicut diximus, instruxit; vt in modicis tectis, victuque ærumnoso, cœnobitis ad votiue paupertatis experimentum esset abundè. Primum purgando ad culturam solo, & succidendo nemore plurimum laboris exhaustum. Victum inde factitarunt domesticâ contentione, pastu pecorum, agrorum cultu, manuum labore, monachi. Nam, etsi quod fundorum, pascuorum, nemorum, riuorumque possidebant esset affatim, cogi tamen ab his potiùs fructum, quàm exorari, nec vbertim ilicò prouenire, vulgò cernimus. Vnde tanto origini propinquior Rudolphus Willibaldi narrationem secutus in vitâ Liobæ, disertis verbis, vbi Bonifacium ad martyrium properantem inducit Lullo successori Moguntie suo

C 2

dantem

Broueri
Antiquitate
Fuldenfes.
STV
9